SKLEPNI PREDLOGI GENERALNE PRAVOBRANILKE VERICE TRSTENJAK, predstavljeni 24. junija 2010[1]

1. Finanzgericht Hamburg (v nadaljevanju: predložitveno sodišče) z obravnavanim predlogom za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES[2] sprašuje, ali je skladno z načelom sorazmernosti, da se na konzervirane gobe iz rodu *Agaricus*, torej konzervirane šampinjone (v nadaljevanju: konzervirani šampinjoni), ki so bile uvožene iz Ljudske republike Kitajske v Skupnost zunaj predvidene kvote, naloži posebna dajatev 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance.

2. Sodišče je imelo v preteklosti že priložnost izreči se o skladnosti dodatnih zneskov na uvoz konzerviranih šampinjonov iz tretjih držav z načelom sorazmernosti.[3] Vendar so bili ti dodatni zneski avtonomni kmetijski prelevmani Skupnosti. Obravnavani predlog za sprejetje predhodne odločbe odpira vprašanje, ali se lahko merila, ki jih je Sodišče uporabilo pri presoji avtonomnih kmetijskih prelevmanov, prenesejo tudi na posebno dajatev, ki je nadomestila zadevne dodatne zneske in katere višina je enaka najvišji stopnji dajatve, ki je bila dosežena s pogajanji in dogovorjena v okviru Svetovne trgovinske organizacije (v nadaljevanju: STO).

1 – Jezik izvirnika: nemščina.

2 – Postopek za sprejetje predhodne odločbe je v skladu z Lizbonsko pogodbo o spremembi Pogodbe o Evropski uniji in Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti z dne 13. decembra 2007 (UL C 306, str. 1) odslej urejen v členu 267 PDEU.

3 – Glej sodbe z dne 15. julija 1982 v zadevi Edeka (245/81, Recueil, str. 2745), z dne 12. aprila 1984 v zadevi Wünsche (345/82, Recueil, str. 1995), z dne 16. oktobra 1991 v zadevi Werner Faust (C-24/90, Recueil, str. I-4905), z dne 16. oktobra 1991 v zadevi Wünsche (C-25/90, Recueil, str. I-4939), z dne 16. oktobra 1991 v zadevi Wünsche (C-26/90, Recueil, str. I-4961), z dne 4. julija 1996 v zadevi Hüpeden (C-295/94, Recueil, str. I-3375) in z dne 4. julija 1996 v zadevi Pietsch (C-296/94, Recueil, str. I-3409).

I – Pravo, ki se uporabi

A – *Mednarodno trgovinsko pravo*

3. S Sklepom Sveta št. 94/800/ES z dne 22. decembra 1994 o sklenitvi sporazumov, doseženih v urugvajskem krogu večstranskih pogajanj (1986–1994), v imenu Evropske skupnosti, v zvezi z zadevami, ki so v njeni pristojnosti [4], je Skupnost postala podpisnica Pogodbe STO in številnih večstranskih sporazumov. K večstranskim sporazumom spadata med drugim Splošni sporazum o carinah in trgovini 1994 [5] (v nadaljevanju: GATT 1994) in Sporazum o kmetijstvu [6] (v nadaljevanju: kmetijski sporazum).

4. GATT 1994 vsebuje tudi določbe Splošnega sporazuma o carinah in trgovini iz leta 1947 (v nadaljevanju: GATT 1947), h katerim spada zlasti klavzula o priznavanju največjih ugodnosti iz člena I(1) GATT 1947.

4 – UL L 336, str. 1.
5 – UL L 336, str. 20.
6 – UL 1994, L 336, str. 22.

V skladu s klavzulo o priznavanju največjih ugodnosti se vse prednosti, ugodnosti, privilegiji in imunitete, ki jih je pogodbenica zagotovila izdelku, ki izvira iz druge države oziroma je namenjen vanjo, takoj in brezpogojno razširijo na vse podobne izvirne izdelke ali izdelke, namenjene na ozemlje vseh drugih pogodbenic.

5. Člen II GATT 1947 ureja liste koncesij članic STO. Njegov odstavek 1(a) določa:

„Na področju trgovine vsaka pogodbena stranka za druge pogodbene stranke uveljavi obravnavo, ki ni manj ugodna od tiste, ki je predvidena v upoštevnem delu ustrezne liste, priložene temu sporazumu.“

6. Člen 4 kmetijskega sporazuma ureja dostop na trg in določa:

„1. Koncesije dostopa na trg, ki jih vsebujejo liste, se nanašajo na vezave in zniževanje

carin ter na druge obveze dostopa na trg, ki so v njih določene.

2. Članice ne ohranjajo, se ne zatekajo ali se ne vračajo h kakršnim koli ukrepom, ki so jih morale spremeniti v običajne carinske dajatve([1]), razen če ni drugače določeno v členu 5 in v Prilogi 5."

7. Opomba 1 k pojmu „ukrepi" iz člena 4 kmetijskega sporazuma se glasi:

„Ti ukrepi vključujejo količinske uvozne omejitve, variabilne uvozne dajatve, minimalne uvozne cene, diskrecijska uvozna dovoljenja, necarinske ukrepe, ki se uveljavljajo skozi državna trgovinska podjetja, prostovoljne izvozne omejitve in podobne ukrepe na meji, ki niso običajne carinske dajatve […]."

8. Člen 5 kmetijskega sporazuma vsebuje določbe o posebni zaščiti glede uvoza nekega kmetijskega proizvoda. Pogoj za uporabo teh določb o posebni zaščiti je, da so zadevni proizvodi na listi obvez označeni z znakom „SSG". Na listah obvez Skupnosti proizvodi, ki spadajo v oznako KN 2003 10 30, niso označeni s tem znakom.

9. Skupnost se je v urugvajskem krogu pogajanj obvezala, da bo na izdelke, ki spadajo v oznako KN 2003 10 30, v okviru kvote 62.660 t naložila dajatev *ad valorem* v vrednosti največ 23 %. Poleg tega se je obvezala, da bo zunaj te kvote naložila dajatev *ad valorem* v vrednosti največ 18,4 % in posebno dajatev 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance. Te obveze so določene v listah obvez Skupnosti pri STO. Ljudska republika

Kitajska je članica STO od 1. decembra 2001. Skupnost je kvoto za proizvode, ki spadajo v oznako KN 2003 10 30, iz Ljudske republike Kitajske z začetkom veljavnosti 1. januarja 2007 povečala na 23.750 t. [7]

B – *Pravo Skupnosti* [8]

10. Na podlagi člena 39(1) ES so cilji skupne kmetijske politike:

(a) povečati kmetijsko produktivnost s pospeševanjem tehničnega napredka in zagotavljanjem racionalnega razvoja kmetijske proizvodnje ter z optimalno uporabo proizvodnih dejavnikov, zlasti delovne sile;

(b) s tem zagotoviti primerno življenjsko raven kmetijske skupnosti, zlasti s povečanjem individualnega zaslužka oseb, ki se ukvarjajo s kmetijstvom;

(c) stabilizirati trge;

(d) zagotoviti redno preskrbo;

(e) zagotoviti, da je preskrba potrošnikom dostopna po primernih cenah.

11. Skladno s členom 1(1) Uredbe Sveta (EGS) št. 2658/87 z dne 23. julija 1987 o tarifni in statistični nomenklaturi ter skupni carinski tarifi [9], kakor je bila spremenjena z Uredbo

7 – Glej Sklep Sveta št. 2006/398/ES z dne 20. marca 2006 o odobritvi sklenitve Sporazuma v obliki izmenjave pisem med Evropsko skupnostjo in Ljudsko republiko Kitajsko v skladu s členom XXIV:6 in členom XXVIII Splošnega sporazuma o carinah in trgovini (GATT) 1994 o spremembah ugodnosti na seznamih Češke republike, Republike Ciper, Republike Estonije, Republike Latvije, Republike Litve, Republike Madžarske, Republike Malte, Republike Poljske, Republike Slovenije in Slovaške republike v okviru njihovega pristopa k Evropski uniji (UL L 154, str. 22).

8 – V teh sklepnih predlogih se uporablja pojem prava Skupnosti, v kolikor se *ratione temporis* še uporablja pravo Skupnosti, in ne pravo Unije.

9 – UL L 130, str. 42.

Sveta (ES) št. 254/2000 z dne 31. januarja 2000 o spremembi Uredbe (EGS) št. 2658/87 o tarifni in statistični nomenklaturi ter skupni carinski tarifi [10] (v nadaljevanju: spremenjena Uredba št. 2658/87), Komisija določi kombinirano nomenklaturo (v nadaljevanju: KN). Skladno s členom 1(3), prvi stavek, spremenjene Uredbe št. 2658/87 kombinirano nomenklaturo vsebuje Priloga I. Skladno s stavkom 2 tega odstavka so v tej prilogi določene zlasti stopnje dajatev skupne carinske tarife (v nadaljevanju: SCT).

12. Člen 12(1) spremenjene Uredbe št. 2658/87 določa:

„Komisija vsako leto z uredbo objavi celotno različico kombinirane nomenklature, skupaj s stopnjami dajatve v skladu s členom 1, kakor izhaja iz ukrepov, ki jih sprejme Svet ali Komisija. Navedena uredba se objavi v *Uradnem listu Evropskih skupnosti* najpozneje do 31. oktobra in se začne uporabljati 1. januarja naslednje leto."

13. Skladno s členom 9(2), prva alinea, spremenjene Uredbe št. 2658/87 to ne spremeni stopenj carin.

14. Priloga I k spremenjeni Uredbi št. 2658/87 je bila 1. januarja 2006 nadomeščena z Uredbo Komisije (ES) št. 1719/2005 z dne 27. oktobra 2005 o spremembi Priloge I k Uredbi Sveta (EGS) št. 2658/87 o tarifni in statistični nomenklaturi ter skupni carinski tarifi [11].

15. Prvi del Priloge I k Uredbi št. 1719/200 5 vsebuje uvodne določbe, h katerim spadajo uporabljene označbe, okrajšave in simboli. V skladu z njimi okrajšava „kg/net eda" pomeni „kilogram neto odcejene substance".

16. Drugi del te priloge vsebuje SCT, ki je veljala ob nastanku dejstev v obravnavanem primeru. Poglavje 20 SCT se nanaša na proizvode iz vrtnin, sadja, oreškov ali drugih delov rastlin. V tem poglavju so naslednje postavke:

10 – UL L 28, str. 16.

11 – UL L 286, str. 1.

Oznaka KN	Poimenovanje	Konvencionalna stopnja dajatve (v %)	Dodatna enota
1	2	3	4
2003	Gobe in gomoljike, pripravljene ali konzervirane drugače, kot v kisu ali ocetni kislini:		
2003 10	– Gobe iz rodu *Agaricus:*		
2003 10 20	– – začasno konzervirane, popolnoma termično obdelane	18,4 + 191 €/100 kg/net eda(1)	kg/net eda
2003 10 30	– – drugo	18,4 + 222 €/100 kg/net eda(1)	kg/net eda

17. Opomba 1 določa:

„Poseben znesek se zaračuna kot avtonomni ukrep, na neto suho težo.“

18. Uredba Komisije (ES) št. 1864/2004 z dne 26. oktobra 2004 o odprtju in zagotavljanju upravljanja tarifnih kvot za konzervirane gobe, uvožene iz tretjih držav [12] ureja kvote, v okviru katerih se odobri ugoden dostop na trg. Uvodne izjave 1, 7 in 10 te uredbe, kakor je bila spremenjena z Uredbo Komisije (ES) št. 1995/2005 z dne 7. decembra 2005 o spremembi Uredbe (ES) št. 1864/2004 o odprtju in zagotavljanju upravljanja tarifnih kvot za konzervirane gobe, uvožene iz tretjih držav [13] (v nadaljevanju: spremenjena Uredba št. 1864/2004), določajo:

„(1) V skladu s Sporazumom o kmetijstvu […], sklenjenim med urugvajskim krogom večstranskih trgovinskih pogajanj, se je Skupnost zavezala 1. julija 1995, pod določenimi pogoji, odpreti

12 – UL L 325, str. 30.

13 – UL L 320, str. 34.

tarifne kvote Skupnosti za konzervirane gobe vrste *Agaricus spp.*, ki spadajo v oznake KN 0711 90 40, 2003 10 20 in 2003 10 30.

in negativnim učinkom na proizvajalce Skupnosti. V ta namen je treba spodbujati konkurenčnost med uvozniki do naraščajoče stopnje in zmanjšati administrativne obremenitve za uvoznike."

[…]

(7) Brez poseganja v izid pogajanj v skladu s členom XXIV.6 GATT 1994 in z namenom ohraniti tradicionalne trgovinske tokove ter ob tem zagotoviti, da trg Skupnosti ostaja odprt do novih tretjih držav dobaviteljic, mora količina konzerviranih gob vrste *Agaricus*, ki naj bi jih uvozili v Skupnost v skladu s sistemom tarifnih kvot, upoštevati posebne ugodnosti, ki so predvidene v Evropskem sporazumu z Bolgarijo in Romunijo. […]

19. Člen 1(1) te uredbe med drugim določa tarifne kvote za uvoz konzerviranih šampinjonov, ki spadajo v oznako KN 2003 10 30. Skladno s členom 1(2), prvi pododstavek, te uredbe je stopnja dajatve *ad valorem*, ki se uporablja za proizvode, uvrščene v oznako KN 2003 10 30, 23 %.

[…]

(10) Tudi v prihodnje mora potekati ustrezna oskrba trga Skupnosti z zadevnimi proizvodi po stabilnih cenah, medtem ko se je potrebno izogniti nepotrebnim motnjam trga v obliki večjih nihanj cen

20. Uredba Sveta (ES) št. 980/2005 z dne 27. junija 2005 o uporabi sheme splošnih tarifnih preferencialov[14] skladno s členom 1(1) določa shemo splošnih tarifnih preferencialov. Skladno z odstavkom 2 te določbe ta shema določa splošni režim in posebna režima. Skladno s členom 2 te uredbe so države upravičenke naštete v Prilogi I. V Prilogi I je

14 – UL L 169, str. 1.

Kitajska navedena kot država, za katero velja splošni režim. Skladno s členom 4 te uredbe so izdelki, vključeni v splošni režim, našteti v Prilogi II. V Prilogi II je navedeno poglavje 20 SCT, h kateremu spada tudi oznaka KN 2003 10 30.

22. Skladno s Prilogo II so izdelki iz poglavja 20 SCT navedeni kot občutljivi izdelki.

21. Člen 7(2), prvi stavek, in (5) te uredbe določa:

II – Dejansko stanje

„2. Dajatve skupne carinske tarife za izdelke, ki so v Prilogi II navedeni kot občutljivi izdelki, se znižajo za 3,5 odstotne točke.

23. Podjetje, katerega lastnik je bil Barsoum Chabo (v nadaljevanju: tožeča stranka v postopku v glavni stvari), je 6. marca 2006 zaprosilo za sprostitev 1000 kartonov konzerviranih gob iz Ljudske republike Kitajske v prosti promet. Blago je bilo prijavljeno kot „gobe, pripravljene ali konzervirane drugače kot v kisu“ pod oznako KN 2003 90 00 (druge gobe kot iz rodu *Agaricus*). Skladno s carinsko deklaracijo se je blago sprostilo v prosti promet s 14,9-odstotno dajatvijo *ad valorem*.

[…]

„5. Kadar dajatve skupne carinske tarife za izdelke, ki so v Prilogi II navedeni kot občutljivi izdelki, vključujejo dajatve *ad valorem* in posebne dajatve, se posebne dajatve ne znižajo.“

24. Podjetje tožeče stranke v postopku v glavni stvari je pred 6. marcem 2006 že uvozilo blago na podlagi carinske deklaracije, ki je bilo podobne kakovosti. Pri enem od prejšnjih uvozov je bilo blago na carini pregledano. Iz

izvedenskega mnenja o uvrstitvi, ki je bilo pripravljeno v zvezi s tem pregledom, je bilo razvidno, da pri tem prejšnjem uvozu ni šlo za blago, ki spada v oznako KN 2003 90 00. Nasprotno, skladno z izvedenskim mnenjem o uvrstitvi so se uvažali konzervirani šampinjoni, ki spadajo v oznako KN 2003 10 30.

25. Hauptzollamt Hamburg-Hafen (glavni carinski urad, v nadaljevanju: tožena stranka v postopku v glavni stvari) je tožeči stranki v postopku v glavni stvari z odločbo z dne 27. februarja 2007 za uvoz z dne 6. marca 2006 naknadno naložil uvozne dajatve v višini 27.507,13 EUR. Pri tem je tožena stranka v postopku v glavni stvari konzervirane gobe na podlagi izvedenskega mnenja o uvrstitvi uvrstila v oznako KN 2003 10 30 in uporabila 14,9-odstotno dajatev *ad valorem*, ki ji je prištela posebno dajatev v višini 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance. Tožeča stranka v postopku v glavni stvari je zoper to odločbo 5. marca 2007 vložila ugovor, ki je bil 7. decembra 2007 zavrnjen.

III – Postopek pred predložitvenim sodiščem

26. Tožeča stranka v postopku v glavni stvari je 9. januarja 2008 vložila tožbo pri predložitvenem sodišču. V njej predlaga, naj se odločba z dne 21. februarja 2007, kakor je bila spremenjena z odločbo o ugovoru z dne 7. decembra 2007, razveljavi. Svoj predlog med drugim utemeljuje s tem, da je posebna dajatev 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance nesorazmerna, ker pomeni isto kot prepoved uvoza. Tožena stranka v postopku v glavni stvari predlaga, naj se tožba zavrne. Pri posebni dajatvi naj ne bi šlo za zaščitni ukrep, temveč za redno carino. Ta naj tudi ne bi pomenila isto kot prepoved uvoza.

27. Kot je ugotovilo predložitveno sodišče, je treba uvožene konzervirane gobe uvrstiti v oznako KN 2003 10 30. Zato naj bi bilo treba upoštevati stopnjo dajatve, ki velja za to oznako KN. Vendar predložitveno sodišče dvomi, ali je stopnja dajatve, ki izhaja iz te postavke, veljavna. Sprašuje se, ali je mogoče posebno dajatev 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance obravnavati kot sorazmerno. Predložitveno sodišče v zvezi

s tem napotuje na sodbi Sodišča v zadevah Wünsche (C-26/90) [15] in Pietsch (C-296/94) [16]. Sodišče je v teh sodbah ugotovilo, da so bili dodatni zneski, ki so bili naloženi za konzervirane šampinjone iz tretjih držav za odpravo motenj na trgu Skupnosti, nesorazmerni, ker so bili previsoki.

28. Postavljalo naj bi se vprašanje, ali je mogoče to sodno prakso prenesti na posebno dajatev 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance. V prid možnosti uporabe te sodne prakse naj bi bilo dejstvo, da gre pri posebni dajatvi, tako kot pri dodatnih zneskih, za zaščitni ukrep v korist proizvajalcev Skupnosti. S posebno dajatvijo, ki naj bi se naložila na uvoz konzerviranih šampinjonov, ki presega kvoto, odprto z Uredbo št. 1864/2004, naj bi se izravnale stroškovne prednosti konzerviranih šampinjonov s poreklom iz Ljudske republike Kitajske. Posebna dajatev naj bi bila tudi precej višja od dajatve, ki je potrebna za učinkovitost zaščitnega ukrepa. Zato naj bi bila izenačena z dejansko prepovedjo uvoza in ekonomskim kaznovanjem uvoznikov. To naj bi veljalo tudi ob upoštevanju nihanja cene zaradi razlik v kakovosti.

29. Predložitveno sodišče v zvezi s tem navaja, da je bila nakupna cena, ki so jo morali trgovci plačati za konzervirane šampinjone iz Ljudske republike Kitajske v zadevnem obdobju, 0,93 EUR na kg. Cena za konzervirane šampinjone prvega kakovostnega razreda iz Francije je bila junija 2007 2,70 EUR na kg. Cena za narezane konzervirane šampinjone drugega kakovostnega razreda iz Skupnosti je bila junija 2006 2,70 EUR na kg. Posebna dajatev naj bi znašala 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance, torej 2,22 EUR na kg.

30. Predložitveno sodišče opozarja, da znaša posebna dajatev več kot 200 % uvozne cene konzerviranih šampinjonov iz Ljudske republike Kitajske. Poleg tega naj bi bila vedno višja

15 – Že navedena v opombi 3.
16 – Že navedena v opombi 3.

od razlike med proizvodno ceno v Skupnosti in uvozno ceno iz Ljudske republike Kitajske. Nazadnje, za vse kakovostne razrede naj bi se plačevala enaka posebna dajatev.

IV – Vprašanje za predhodno odločanje in postopek pred Sodiščem

31. Predložitveno sodišče je zaradi dvomov o skladnosti posebne dajatve z načelom sorazmernosti s predložitvenim sklepom z dne 13. maja 2009, ki je prispel v tajništvo Sodišča 15. junija 2009, postavilo to vprašanje za predhodno odločanje:

„Ali je dodatni znesek 222 EUR na 100 kg neto proizvoda, ki izhaja iz stopnje dajatve za tretje države in iz stopnje preferencialne dajatve in se naloži na uvoz konzerviranih gob iz rodu *Agaricus* (oznaka KN 2003 10 30), ničen zaradi kršitve načela sorazmernosti?“

32. Tožeča stranka v postopku v glavni stvari, Svet in Komisija so predložili pisna stališča v roku, navedenem v členu 23 Statuta Sodišča.

33. Obravnave, ki je bila 29. aprila 2010, so se udeležili zastopniki tožeče stranke v postopku v glavni stvari, italijanske vlade, Sveta in Komisije.

V – Bistvene trditve strank

34. *Tožeča stranka v postopku v glavni stvari* meni, da je posebna dajatev 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance za blago, ki spada v oznako KN 2003 10 30, nesorazmerna.

35. Prvič, taka dajatev naj bi preprečevala prodajo šampinjonov s poreklom iz Ljudske republike Kitajske v Skupnosti. Kitajski šampinjoni naj bi bili po mnenju potrošnikov precej manj kakovostni kot šampinjoni iz Skupnosti. Kitajske šampinjone naj bi bilo v Skupnosti mogoče prodajati samo, če bi bila njihova cena precej nižja od cene

šampinjonov iz Skupnosti. To naj zaradi naložitve posebne dajatve 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance ne bi bilo mogoče. Poleg tega naj bi bilo mogoče konzervirane šampinjone razlikovati po kakovostnih razredih brez večjega truda. Prav tako bi bilo treba razmisliti o milejšem ukrepu, in sicer da bi se proizvajalcem Skupnosti odobrile subvencije, da bi lahko znižali ceno gob, proizvedenih v Skupnosti. Nižja carina bi bila tudi v skladu s ciljem skupne kmetijske politike, skladno s katerim je treba zagotoviti, da je preskrba potrošnikom dostopna po primernih cenah.

36. Iz podatkov, ki jih je predložila Komisija, naj bi bilo razvidno, da je posebna dajatev skupaj z dajatvijo *ad valorem* in tarifno stopnjo v okviru kvote že izpolnila svojo nalogo. Resne motnje trga za šampinjone v Skupnosti naj se ne bi bilo več treba bati. Poleg tega naj bi bila naložitev carine v nasprotju s ciljem skupne kmetijske politike povečati produktivnost in optimalno uporabo proizvodnih dejavnikov.

37. *Italijanska vlada* meni, da je posebna dajatev 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance za blago, ki spada v oznako KN 2003 10 30, skladna z načelom sorazmernosti.

38. Cilj posebne dajatve naj bi bil zaščititi proizvajalce šampinjonov iz Skupnosti. Preprečila naj bi, da bi cena šampinjonov v Skupnosti zaradi uvoza iz Ljudske republike Kitajske preveč padla. Zato naj bi bila primeren ukrep za uresničevanje cilja. Posebna dajatev naj bi bila tudi nujna. Razdelitev šampinjonov v kakovostne razrede naj ne bi bila mogoča. Ker naj bi bili zadevno blago z vidika odjemalcev konzervirani šampinjoni, bi bilo treba izhajati iz cene za najvišji kakovostni razred. Če bi cene za nižje kakovostne razrede padale, bi se potrošniki usmerili na te izdelke. Posebna dajatev naj tudi ne bi pomenila dejanske prepovedi uvoza. Prvič, cilj posebne dajatve naj bi bil prav preprečiti prevelik uvoz iz tretjih držav. Drugič, tako in tako bi bilo treba ugotoviti, da so se šampinjoni iz

Ljudske republike Kitajske v Skupnost uvažali tudi v kvotah, večjih od predvidenih. Posebna dajatev naj torej dejansko ne bi imela učinka prepovedi uvoza.

39. *Svet* meni, da je posebna dajatev 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance za blago, ki spada v oznako KN 2003 10 30, skladna z načelom sorazmernosti.

40. Predmet sodb, na katere se je sklicevala tožeča stranka v postopku v glavni stvari, naj bi bili avtonomni kmetijski prelevmani. To naj bi bili enostranski zaščitni ukrepi Skupnosti za stabiliziranje cen izdelkov iz Skupnosti. Na podlagi tega cilja naj bi bilo pri avtonomnih kmetijskih prelevmanih mogoče in tudi potrebno dodatne zneske določiti namensko ob upoštevanju cen v tretji državi in različnih kakovostnih razredov.

41. Posebna dajatev naj bi bila drugačna, zanjo naj bi se uporabljali drugi okvirni pogoji in naj bi uresničevala druge cilje. Zato naj sodno prakso, ki velja za avtonomne zaščitne ukrepe, ne bi bilo mogoče prenesti na posebno dajatev. S posebno dajatvijo naj se ne bi uresničevali samo cilji kmetijske politike, temveč tudi cilji trgovinske politike. Carina naj bi z vidika kmetijske politike proizvajalcem v Skupnosti zagotovila, da bi izdelke lahko prodajali po cenah, ki bi jim zagotavljale primeren življenjski standard. Hkrati naj bi se zagotovila zadostna preskrba s tem, da bi se izdelkom iz tretjih držav odobril nadzorovan in primeren dostop. Če bi bil cilj samo zaščita proizvajalcev v Skupnosti, bi bilo mogoče sprejeti tudi nadaljnje ukrepe. Vendar Skupnost s posebno dajatvijo uresničuje tudi cilje trgovinske politike. Glede na te cilje naj bi bistveno omejila svojo diskrecijsko pravico. Variabilne kmetijske prelevmane naj bi zaradi nepreglednosti namerno odpravila. Poleg tega se ne bi več smele nalagati carine, višje od najvišjih carin, predvidenih v listah obvez Skupnosti.

42. Posebna dajatev za konzervirane šampinjone naj bi bila dogovorjena na ravni, ki naj bi bila *de facto* enakovredna do takrat veljavnemu *status quo*, ki ga je Svet določil v začetku osemdesetih let. Čeprav naj bi bila ta raven precej visoka, naj posebna dajatev

ne bi bila nesorazmerna. Prvič, upoštevati naj bi bilo treba, da Svet ni zavezan k enaki obravnavi proizvajalcev Skupnosti in proizvajalcev iz tretjih držav niti k odobritvi dostopa do trga Skupnosti proizvajalcem iz tretjih držav pod pogoji, pod katerimi bi lahko konkurirali s proizvajalci Skupnosti. Poleg tega naj proizvajalci iz tretjih držav tudi ne bi bili na slabšem bolj, kot naj bi bilo potrebno za uresničitev ciljev kmetijske in trgovinske politike Skupnosti. Višina posebne dajatve bi morala imeti odvračilni učinek. Poleg tega naj bi bilo treba upoštevati logiko, na kateri naj bi temeljil sistem pogajanj v okviru STO in za katero naj bi bila značilna zamisel *do ut des* glede vzajemne odobritve dostopa na trg. Dogovorjene najvišje stopnje dajatev, ki naj bi veljale za uvoz iz vseh držav članic STO in za nedoločen čas, naj se ne bi smele preseči. Novo pogajanje o dogovorjenih stopnjah dajatev naj bi bilo zamudno in drago. Cene in s tem tudi razlike med cenami blaga iz Skupnosti in blaga iz Ljudske republike Kitajske pa naj bi se zelo spreminjale. Zato naj bi bila posebna dajatev s pogajanji določena v višini, ki naj bi zagotovila, da njen učinek ne bi bil že po krajšem času izničen s spremembo cen.

43. Glede na vse to naj bi bilo treba ugotoviti, da je skupni sistem za uvoz konzerviranih šampinjonov izpolnil svoje cilje. V zvezi s tem naj se ne bi smelo spregledati, da velja tarifna kvota, ki naj bi omogočala lažji dostop do trga. Glede na (čeprav zaviran) upad proizvodnje Skupnosti naj bi bilo celo mogoče postaviti vprašanje, ali ni dogovorjena najvišja stopnja posebne dajatve ob upoštevanju ciljev kmetijske politike prenizka.

44. Posebna dajatev naj tudi ne bi bila nesorazmerna zato, ker je enaka za vse kakovostne razrede. Med različnimi kakovostnimi razredi naj bi obstajali substitucijski učinki. Pri razlikovanju glede na kakovostni razred bi poleg tega lahko bili kršeni načeli pravne varnosti in enotne uporabe prava Skupnosti. Tako razlikovanje, s katerim bi se namensko izenačevale razlike v cenah, naj tudi ne bi bilo skladno z obveznostmi Skupnosti po mednarodnem trgovinskem pravu. Preobremenilo bi tudi carinske organe in osebe, udeležene v postopku.

45. Svet nazadnje opozarja, da bi ugotovitev Sodišča, da posebna dajatev krši načelo sorazmernosti, oslabila položaj Skupnosti v STO. Stopnje dajatev na listah obvez Skupnosti pri STO naj bi temeljile na pogajanjih in s tem na vzajemnih večstranskih koncesijah držav članic STO. Če bi se od Skupnosti zahtevalo, naj enostransko za dostop konzerviranih šampinjonov iz tretjih držav do trga Skupnosti prizna ugodnejše pogoje od tistih, o katerih so se večstransko dogovorili na pogajanjih, naj bi se ji na pogajanjih komaj uspelo dogovoriti o ustrezni izravnavi za dostop izdelkov Skupnosti na trg zadevnih tretjih držav.

46. Tudi *Komisija* meni, da je posebna dajatev 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance za blago, ki spada v oznako KN 20031030, skladna z načelom sorazmernosti.

47. Komisija najprej opozarja, da se sodna praksa, na katero se sklicuje predložitveno sodišče, nanaša na avtonomne zaščitne ukrepe Skupnosti pred ustanovitvijo STO in veljavnostjo kmetijskega sporazuma. Skupnost naj bi imela pred začetkom veljavnosti kmetijskega sporazuma za zaščito industrije Skupnosti pravico prilagoditi carine in sprejeti necarinske ukrepe. Vendar naj te sodne prakse ne bi bilo mogoče prenesti na posebno dajatev.

48. Posebna dajatev naj bi bila samo element skupnega sistema za urejanje uvoza konzerviranih šampinjonov iz tretjih držav. S tem skupnim sistemom naj bi se po eni strani uresničevali cilji kmetijske politike, ki naj bi bili povezani z zadevno skupno organizacijo trga. Eden od ciljev kmetijske politike naj bi bil z odprtjem kvote zagotoviti primerno ponudbo konzerviranih šampinjonov na trgu Skupnosti. Naslednji cilj kmetijske politike naj bi bil to primerno ponudbo prilagoditi zahtevam trga glede ponudbe in povpraševanja. Zadnji cilj kmetijske politike, ki se mu sledi, naj bi bil preprečiti negativne učinke na proizvodnjo Skupnosti, ki bi lahko izhajali iz tega, da bi se konzervirani šampinjoni v Skupnost uvažali iz tretjih držav v kvotah, večjih od predvidenih.

49. Po drugi strani naj bi se uresničevali tudi cilji trgovinske politike. V urugvajskem krogu naj bi se odpravili kmetijski prelevmani in določile pogodbene carinske stopnje za kmetijske izdelke. Poleg tega naj bi se uresničeval cilj nižanja uvoznih dajatev na kmetijske izdelke. Skupnost naj bi z oblikovanjem skupnega sistema izpolnila tudi te obveznosti.

50. Komisija opozarja še, da morajo organi Skupnosti na področjih skupne kmetijske politike in skupne trgovinske politike sprejemati politične, ekonomske in socialne odločitve. Na teh področjih naj bi zato imeli široko diskrecijsko pravico. Zato naj bi bilo treba pri preverjanju sorazmernosti posebne dajatve preučiti samo, ali je ta očitno neprimerna za uresničitev zastavljenih ciljev. Taka omejitev sodnega nadzora naj bi bila potrebna tudi zato, ker naj bi moral zakonodajalec Skupnosti pri uresničevanju določenih ciljev vzpostaviti ravnotežje med cilji kmetijske politike in cilji trgovinske politike.

51. Posebna dajatev naj ne bi bila očitno neprimerna za uresničitev navedenih ciljev. Uvoz konzerviranih šampinjonov zunaj predvidene kvote naj namreč zaradi nje ne bi bil več tako ekonomsko zanimiv. Uvoz zunaj priznane kvote naj bi bil ekonomsko zanimiv samo, če bi bilo povpraševanje v Skupnosti tako veliko, da bi uvozniki kljub dajatvam lahko imeli zadosten dobiček.

52. Komisija naj bi pri pogajanjih v urugvajskem krogu, na katerih naj bi se nazadnje določila najvišja stopnja dajatev, izhajala iz zneska iz Uredbe Sveta (EGS) št. 1796/81 z dne 30. junija 1981 o ukrepih pri uvažanju konzerviranih gojenih gob [17]. Ta naj bi bil preračunan z referenčne osnove neto teža na referenčno osnovo neto teža odcejene substance, kar naj bi bilo 278 EUR na 100 kg neto odcejene substance. Na podlagi dogovora, da je treba veljavne carine v petih letih znižati za 20 %, naj bi nazadnje prišlo do zneska 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance. Komisija naj bi pri pogajanjih o višini posebne dajatve upoštevala mogoč uvoz iz vseh držav članic STO. V zvezi s tem naj bi bilo treba najprej upoštevati, da posebna dajatev velja za uvoz iz vseh

17 – UL L 193, str. 1.

držav članic STO. Poleg tega naj bi bilo treba upoštevati, da cene konzerviranih šampinjonov zelo nihajo. Posebna dajatev pa naj bi bila fiksna in naj je torej ob nihanju cen ne bi bilo mogoče zvišati.

53. Tako visoka posebna dajatev naj bi bila tudi nujna. Preprečiti naj bi bilo treba, da se proizvodnja Skupnosti zaduši pod pritiskom kitajskega uvoza. Podatki o razvoju trgovine s konzerviranimi šampinjoni naj bi potrdili, da posebna dajatev nima učinka, primerljivega s prepovedjo uvoza. Uvoz konzerviranih šampinjonov iz Ljudske republike Kitajske v Skupnost naj bi vedno presegal predvidene kvote. Posebna dajatev 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance naj torej ne bi odvrnila gospodarskih subjektov od uvažanja konzerviranih šampinjonov v kvotah, večjih od predvidenih. Zato naj ne bi bilo mogoče izhajati iz tega, da je njihov uvoz zaradi posebne dajatve ves čas ekonomsko nezanimiv.

54. Podatki o razvoju trgovine s konzerviranimi šampinjoni naj bi pokazali še, da posebna dajatev 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance kot eden od elementov skupnega sistema za uvažanje konzerviranih šampinjonov dosega cilja določenega stabiliziranja cen in upočasnitve trenda padanja proizvodnje Skupnosti, ne da bi bila pri tem ogrožena primerna ponudba konzerviranih šampinjonov na trgu Skupnosti. Kazala naj bi se povezava med nihanjem cen in gibanjem uvoznih količin, ki pa naj bi se zaradi prevoznih poti kazala z manjšim časovnim zamikom. S tem, da se posebna dajatev naloži na uvoz konzerviranih šampinjonov zunaj kvote, naj bi se izenačila ponudba in s tem posredno doseglo določeno stabiliziranje cen v Skupnosti. Tožeča stranka v postopku v glavni stvari naj bi imela končno tudi možnost, da si priskrbi uvozno dovoljenje. Kvota za uvoz iz Ljudske republike Kitajske naj bi bila z letom 2007 povečana.

55. Komisija še opozarja, da so za uresničitev zastavljenih ciljev upravičeni tudi ukrepi, ki bi nekaterim gospodarskim subjektom povzročili veliko gospodarsko škodo. Skupnost

naj bi imela načeloma na voljo precej bolj drastične ukrepe, na primer zvišanje posebne dajatve, zmanjšanje ali odprava kvot ali celo sprejetje prepovedi uvoza. Vendar naj bi bili ukrepi Skupnosti za urejanje dostopa na trg Skupnosti s kmetijskim sporazumom omejeni na carine. Mednarodno trgovinsko pravo pa naj bi, če je presežena predvidena kvota, dopuščalo posebno dajatev, katere višina je določena v listah obvez Skupnosti pri STO. Razlog, da so carine in kvote, ki se uporabljajo, enake stopnjam dajatev v listah obvez Skupnosti pri STO, naj bi bil, da se je trgovina s konzerviranimi šampinjoni razvijala skladno s cilji, ki jih Skupnost uresničuje pri določitvi teh stopenj dajatev.

56. Komisija nazadnje opozarja, da naj zaradi obveznosti Skupnosti glede ohranitve fiksne stopnje dajatve, ki jo ima v skladu z mednarodnim pravom, ne bi bilo mogoče v okviru zadevnih oznak KN razlikovati glede na kakovostne razrede.

VI – Pravna presoja

57. Predložitveno sodišče dvomi o sorazmernosti posebne dajatve 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance, ki se skladno s SCT naloži za blago, ki spada v oznako KN 2003 10 30, torej za konzervirane šampinjone, če se v Skupnost uvaža zunaj kvote, odprte s spremenjeno Uredbo št. 1864/2004. Ker se predložitveno sodišče sklicuje na sodno prakso Sodišča o sorazmernosti kmetijskih prelevmanov, bom najprej obravnavala to sodno prakso (A). Nato bom preizkusila, ali je mogoče posebno dajatev 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance ob upoštevanju te sodne prakse obravnavati kot skladno z načelom sorazmernosti (B).

A – *Sodna praksa Sodišča o kmetijskih prelevmanih*

58. Sodišče je v številnih sodbah [18] preizkusilo veljavnost uredb Komisije in Sveta, s katerimi

18 – V opombi 3 navedene sodbe Wünsche (345/82), Faust, Wünsche (C-25/90), Wünsche (C-26/90), Wünsche (C-295/94), Hüpeden in Pietsch.

sta sprejela časovno omejene oziroma trajne ukrepe za zaščito proizvajalcev šampinjonov v Skupnosti. Skladno s temi uredbami se je za uvoz konzerviranih šampinjonov iz nekaterih tretjih držav naložil dodaten znesek, če so bili uvoženi zunaj predvidene kvote.

59. Sodišče je v teh sodbah najprej pojasnilo, da je bil dodatni znesek načeloma nujen za preprečevanje motenj na trgu Skupnosti. [19] V nadaljevanju je pojasnilo, da je bilo glede na ta cilj mogoče določiti dodatni znesek v višini, zaradi katere je uvoz iz tretjih držav postal ekonomsko nezanimiv. [20]

60. Vendar se Sodišču v teh primerih *višina dodatnega zneska* glede na zastavljen cilj ni zdela nujna. Ugotovilo je, da je naložitev dodatnega zneska zaradi pretirane višine dejansko učinkovala kot gospodarska kazen. Ker naj cilj zaščitnega ukrepa ne bi bil izreči prepoved uvoza, ki jo spremljajo gospodarske kazni, naj bi bil dodatni znesek višji, kot je bilo nujno. [21] Da gre za dejanski učinek gospodarske kazni, je Sodišče domnevalo že, če je naloženi dodatni znesek obsegal približno dve tretjini proizvodne cene šampinjonov prvega kakovostnega razreda v Skupnosti. [22]

61. Skladno s sodno prakso Sodišča je torej pri presoji skladnosti višine kmetijskega prelevmana z načelom sorazmernosti mogoče razlikovati med dvema pragoma.

62. *Prvi prag* je dosežen, ko je dodatni znesek tako visok, da zaradi njega uvoz konzerviranih šampinjonov iz tretjih držav zunaj predvidene kvote postane ekonomsko nezanimiv. Naložitev dodatnega zneska v tej višini je mogoče obravnavati kot nujno za uresničitev cilja preprečiti motnje na trgu Skupnosti.

19 – Sodbe Faust (že navedena v opombi 3, točka 19), Wünsche (C-25/90, že navedena v opombi 3, točka 20), Wünsche (C-26/90, že navedena v opombi 3, točka 20), Hüpeden (že navedena v opombi 3, točka 19) in Pietsch (že navedena v opombi 3, točka 22).

20 – Sodba Pietsch (že navedena v opombi 3, točka 26 in naslednja).

21 – Sodbe Faust (že navedena v opombi 3, točki 23 in 28), Wünsche (C-25/90, že navedena v opombi 3, točki 24 in 29), Wünsche (C-26/90, že navedena v opombi 3, točki 24 in 29), Hüpeden (že navedena v opombi 3, točka 26) in Pietsch (že navedena v opombi 3, točki 29 in 34).

22 – Sodba Pietsch (že navedena v opombi 3, točka 34).

Sodišče organom Skupnosti pri presoji tega, kdaj je ta prag dosežen, priznava široko diskrecijsko pravico. [23]

63. *Drugi prag* pa je dosežen, ko je dodatni znesek tako visok, da uvoz konzerviranih šampinjonov zaradi njega ne postane samo ekonomsko nezanimiv, ampak ima tudi dejanski učinek gospodarske kazni. Sodišču se tako visok dodatni znesek ni zdel več nujen. Razlog za to je, da je za uresničitev cilja preprečiti motnje na trgu Skupnosti, ki jih povzroča uvoz iz tretjih držav, dovolj, da uvoz postane ekonomsko nezanimiv. Vendar ni nujno treba prepovedati uvoza in kaznovati kršitve te prepovedi. Sodišče je domnevalo, da gre za kazen, če je bil naložen tako visok dodatni znesek, da je imel *de facto* učinek gospodarske kazni. Previsok dodatni znesek ima namreč dejansko učinek prepovedi uvoza, ki jo spremljajo gospodarske sankcije.

64. Preden začnem presojati posebno dajatev in vprašanje, ali je navedeno sodno prakso mogoče prenesti nanjo, bi rada opozorila na dve pomembni točki glede dodatnih zneskov, ki so bili predmet teh sodb. Prvič, dodatni zneski so bili ukrepi Skupnosti, s katerimi je Skupnost uresničevala predvsem cilj kmetijske politike preprečiti motnje na trgu Skupnosti, ki so nastale ali bi lahko nastale zaradi prevelikega uvoza konzerviranih šampinjonov iz tretjih držav v Skupnost, da se zaščitijo proizvajalci Skupnosti. Drugič, ti ukrepi so bili sprejeti pred ustanovitvijo STO in torej pred začetkom veljavnosti kmetijskega sporazuma oziroma pred pristopom Ljudske republike Kitajske k STO.

B – *Sorazmernost posebne dajatve*

65. Predložitveno sodišče sprašuje Sodišče, ali je mogoče naložitev posebne dajatve 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance za konzervirane šampinjone iz Ljudske republike Kitajske glede na zahteve iz zgoraj

23 – Sodba Pietsch (že navedena v opombi 3, točka 29).

navedene sodne prakse glede dodatnih zneskov obravnavati kot sorazmerno.

66. Skladno z ustaljeno sodno prakso so ukrepi, s katerimi se gospodarskim subjektom naložijo finančne obremenitve, sorazmerni samo, če so primerni in nujni za uresničitev legitimnih ciljev, ki jim sledi zadevna ureditev. Pri tem je treba takrat, ko je mogoče izbirati med več primernimi ukrepi, uporabiti tistega, ki je najmanj omejujoč; poleg tega naložene obremenitve ne smejo biti čezmerne glede na zastavljene cilje. [24]

1. Cilji, ki se uresničujejo z ukrepom

67. Kot pravilno trdi italijanska vlada, se preizkus, ali je naložitev posebne dajatve 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance skladna z načelom sorazmernosti, začne z opredelitvijo ciljev, ki se uresničujejo s tem ukrepom (1). Ker gre za cilje skupne kmetijske in skupne trgovinske politike in ker imajo organi Skupnosti na teh področjih široko diskrecijsko pravico, se postavlja vprašanje, katero merilo za preizkus je treba uporabiti v primeru široke diskrecijske pravice (2). Ker predpostavljam, da tudi široka diskrecijska pravica organov Skupnosti ne vpliva na strukturo preverjanja sorazmernosti, temveč le zmanjšuje njegov obseg na to, kar je očitno, bom v nadaljevanju preizkusila, ali so cilji, ki se uresničujejo s posebno dajatvijo, očitno nedopustni (3) in ali je naložitev te dajatve glede na zastavljene cilje očitno neprimerna (4), očitno nenujna (5) ali očitno nesorazmerna v ožjem smislu (6).

68. Komisija pravilno opozarja, da je posebna dajatev 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance za blago, ki spada v oznako KN 2003 10 30, le en element skupnega

24 – Sodbe z dne 11. julija 1989 v zadevi Schräder (265/87, Recueil, str. 2237, točka 21), Faust (že navedena v opombi 3, točka 12), Wünsche (C-25/90, že navedena v opombi 3, točka 13), Wünsche (C-26/90, že navedena v opombi 3, točka 13), Hüpeden (že navedena v opombi 3, točka 14) in Pietsch (že navedena v opombi 3, točka 15).

sistema, s katerim se ureja uvoz konzerviranih šampinjonov iz tretjih držav. Pri opredelitvi ciljev, ki se uresničujejo s posebno dajatvijo, je treba upoštevati tesno povezanost posebne dajatve in drugih elementov te skupne ureditve.

69. Skupni sistem, ki je veljal ob nastanku dejstev v obravnavanem primeru, v glavnem sestavljajo:

– carine, ki so v SCT določene za uvoz blaga, ki spada v oznako KN 2003 10 30,

– spremenjena Uredba št. 1864/2004 o odprtju in zagotavljanju upravljanja kvot za gobe in

– shema splošnih tarifnih preferencialov Skupnosti skladno z Uredbo št. 980/2005.

70. Skladno s spremenjeno Uredbo št. 1864/2004 se na konzervirane šampinjone, ki se uvozijo v okviru kvote, odprte na podlagi navedene uredbe, naloži dajatev *ad valorem* v višini 23 %. Za konzervirane šampinjone, ki se uvozijo v količinah zunaj te kvote, pa se naloži dajatev *ad valorem* v višini 18,4 %, ki se v obravnavanem primeru skladno s shemo splošnih tarifnih preferencialov Skupnosti zmanjša na 14,9 %[25], in še posebna dajatev 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance. S tem skupnim sistemom se ne uresničujejo samo cilji kmetijske politike (a), ampak tudi cilji trgovinske politike (b).

a) Cilji kmetijske politike

71. Z vidika kmetijske politike se po eni strani uresničuje cilj omejiti motnje na trgu Skupnosti. Posebna dajatev naj bi ovirala uvoz konzerviranih šampinjonov iz tretjih držav. S tem naj bi se preprečilo nihanje cen, zajezilo padanje cen na trgu Skupnosti in proizvajalcem Skupnosti zagotovilo zadosten dohodek.

25 – Glej točke od 19 do 22 teh sklepnih predlogov.

Ker pa mora potekati tudi ustrezna oskrba trga Skupnosti s konzerviranimi gobami po stabilnih cenah, je za konzervirane šampinjone iz tretjih držav v okviru kvote, priznane s spremenjeno Uredbo št. 1864/2004, odobren dostop na trg pod ugodnejšimi pogoji. Za tak uvoz se ne naloži posebna dajatev 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance. [26]

73. Pred sklenitvijo kmetijskega sporazuma so bile za mednarodno trgovino s kmetijskimi izdelki značilne številne carinske in necarinske ovire. Instrument variabilnih uvoznih dajatev, ki ga je Skupnost uporabila za zaščito proizvajalcev Skupnosti, se je med drugim kritiziral zaradi učinkov na mednarodno trgovino. Izvozniki v tretjih državah namreč menijo, da je ta instrument premalo pregleden in predvidljiv. [27]

b) Cilji trgovinske politike

74. Cilj kmetijskega sporazuma je izboljšanje dostopa do kmetijskih trgov članic STO. Članice STO so se za uresničitev tega cilja v členu 4(1) kmetijskega sporazuma dogovorile, da bodo izčrpno tarifirale ovire v kmetijskem sektorju in torej vse necarinske trgovinske ovire spremenile v običajne carinske dajatve. Najvišje stopnje teh dajatev

72. S skupnim sistemom pa se uresničujejo tudi cilji trgovinske politike. Višina dajatev in pravna oblika sistema namreč temeljita na določbah mednarodnega trgovinskega prava, in sicer zlasti na listi obvez Skupnosti pri STO in na kmetijskem sporazumu.

26 – Glej uvodni izjavi 7 in 10 spremenjene Uredbe št. 1864/2004.

27 – Geboye Desta, M., *The Law of International Trade in Agricultural Products*, Kluwer Law International, 2002, str. 9, poudarja kot najpomembnejše dosežke kmetijskega sporazuma, da odslej obstaja zadostna mera varnosti, predvidljivosti in vladavina prava v mednarodnih odnosih v zvezi s kmetijstvom.

so določile v listah obvez članic pri STO. Skladno s členom 4(2) kmetijskega sporazuma članice STO ne smejo več sprejemati necarinskih ukrepov. Iz opombe 1 k tej določbi je razvidno, da k tem prepovedanim ukrepom spadajo tudi variabilne uvozne dajatve.

upoštevati tudi cilje trgovinske politike, ki jih je Skupnost z odprtjem svojega kmetijskega trga uresničevala *posredno*. Z olajšanjem dostopa do svojega kmetijskega trga namreč uresničuje zlasti cilj trgovinske politike, da druge članice STO gospodarskim subjektom iz Skupnosti kot izravnavo omogočijo lažji dostop do svojih trgov. Kot pravilno navaja Svet, je treba to zamisel *do ut des*, ki je značilna za pogajanja v okviru STO, upoštevati pri presoji posebne dajatve.

2. Merilo za preizkus, ki se lahko uporabi

75. Eden od ciljev trgovinske politike, ki se uresničuje *neposredno* s členom 4 kmetijskega sporazuma, je torej preglednejši in predvidljivejši dostop do kmetijskih trgov s tem, da države, članice STO, ne smejo uvesti drugih trgovinskih ovir kot carine. Druga prednost izključne uporabe carin z vidika trgovinske politike je, da se je tehnično preprosteje pogajati o znižanju carin kot o znižanju necarinskih trgovinskih ovir.[28] Vendar je treba

76. Komisija meni, da je treba v obravnavanem primeru preverjanje sorazmernosti omejiti na to, ali je posebna dajatev očitno neprimerna za uresničitev zastavljenih ciljev. Sklicuje se na to, da imajo organi Skupnosti široko diskrecijsko pravico na področjih

28 – Glej McMahon, J., *The WTO Agreement on Agriculture*, Oxford University Press, 2006, str. 33, ki opozarja, da je tarifikacija najpomembnejši vidik celotnega kmetijskega sporazuma, ker so tarifni ukrepi preglednejši in se je o njih lažje pogajati.

kmetijske in trgovinske politike in morajo vzpostaviti ravnotežje med različnimi interesi.

77. Najprej je treba reči, da imajo organi Skupnosti na področjih skupne trgovinske in skupne kmetijske politike široko diskrecijsko pravico, ker morajo na teh področjih sprejemati politične, ekonomske in socialne odločitve in izvajati kompleksne preizkuse. [29]

78. Vendar to ne pomeni, da je treba preizkusiti samo očitno neprimernost posebne dajatve.

79. Sodišče v ustaljeni, čeprav neenotni sodni praksi sicer izhaja iz tega, da pri preverjanju sorazmernosti ukrepa na področju, na katerem ima zadevni organ Skupnosti diskrecijsko pravico, ne gre za vprašanje, ali je bil ukrep, ki ga je sprejel zakonodajalec, edini ali najboljši mogoč, ampak ali je bil očitno neprimeren. [30]

80. Kot sem že navedla drugje, [31] se mi ta pristop ne zdi prepričljiv. Tudi na področjih, na katerih imajo organi Skupnosti široko diskrecijsko pravico, mora biti izhodišče za uporabo načela sorazmernosti to, da široka diskrecijska pravica ne izključuje sodnega nadzora njihovih ukrepov. Okoliščina, da imajo organi Skupnosti na nekaterih področjih široko diskrecijsko pravico, ne upravičuje omejitve

29 – Sodbi Sodišča z dne 27. septembra 2007 v zadevi Ikea Wholesale (C-351/04, ZOdl., str. I-7723, točka 40) in z dne 14. maja 2009 v zadevi Azienda Agricola Disarò Antonio in drugi (C-34/08, ZOdl., str. I-4023, točka 76).

30 – Za skupno kmetijsko politiko glej sodbe Sodišča z dne 11. junija 2009 v zadevi Agrana Zucker (C-33/08, ZOdl., str. I-5035, točka 33), z dne 7. septembra 2006 v zadevi Španija proti Svetu (C-310/04, ZOdl., str. I-7285, točka 99) in z dne 12. julija 2001 v zadevi Jippes in drugi (C-189/01, Recueil, str. I-5689, točka 83). Za druga področja glej zlasti sodbe Sodišča z dne 8. junija 2010 v zadevi Vodafone in drugi (C-58/08, ZOdl., str. I-4999, točka 52), z dne 7. julija 2009 v zadevi S. P. C. M. in drugi (C-558/07, ZOdl., str. I-5783, točka 42), z dne 12. julija 2005 v združenih zadevah Alliance for Natural Health in drugi (C-154/04 in C-155/04, ZOdl., str. I-6451, točka 52), z dne 14. decembra 2004 v zadevi Arnold André (C-434/02, ZOdl., str. I-11825, točka 46), z dne 14. decembra 2004 v zadevi Swedish Match (C-210/03, ZOdl., str. I-11893, točka 48) in z dne 10. decembra 2002 v zadevi British American Tobacco (Investments) in Imperial Tobacco (C-491/01, Recueil, str. I-11453, točka 123).

31 – Glej točko 62 in naslednjo mojih sklepnih predlogov v zadevi Azienda Agricola Disarò Antonio (že navedena v opombi 29) ter točke od 65 do 72 mojih sklepnih predlogov v zadevi Agrana Zucker (sodba z dne 20. maja 2010, C-365/08, ZOdl., str. I-4341). Glej tudi Mosbrucker, A.-L., „Contrôle du système des quotas laitiers“, *Europe, Revue mensuelle NexisLexis Jurisclasseur*, julij 2009, str. 16, ki se strinja s predlaganim tristranskim pristopom in kritizira omejevanje preizkusa očitne neprimernosti.

preverjanja sorazmernosti ukrepa na to, ali je očitno neprimeren. Tak pristop bi namreč pripeljal do tega, da ne bi bilo več „vzpostavljeno razmerje“ med ciljem, ki ga poskuša doseči zakonodajalec Skupnosti, in pravicami posameznikov, v katere posega, in bi načelo sorazmernosti izgubilo vidik varstva posameznika. S tem bi bilo načelo sorazmernosti omejeno na objektivno preverjanje izvajanja diskrecijske pravice. Takega pristopa tudi ni mogoče upravičiti s tem, da je potreben, ker Sodišče upošteva široko diskrecijsko pravico organov Skupnosti. Nujno upoštevanje lahko namreč poteka tudi pri tristopenjskem preverjanju sorazmernosti. Za to zadostuje, prvič, da se pri izbiri in rangiranju zastavljenih ciljev upošteva diskrecijska pravica organa Skupnosti in, drugič, da se obseg preverjanja sorazmernosti omeji na to, ali je zadevni ukrep očitno neprimeren, očitno nenujen ali očitno nesorazmeren v ožjem smislu.

81. V obravnavanem postopku bi bilo lahko dovolj opozorilo, da Sodišče tako in tako vedno upošteva tudi nujnost in sorazmernost ukrepa v ožjem smislu in ne preverja samo, ali je očitno neprimeren. [32] V zvezi s tem je mogoče opozoriti tudi na to, da Sodišče v prej navedenih sodbah o kmetijskih prelevmanih [33] ni preverjalo samo očitne neprimernosti avtonomnega zaščitnega ukrepa.

32 – Glej zlasti sodbe Vodafone (že navedena v točki 30, točka 51 in naslednje), v kateri je Sodišče v točkah od 61 do 68 preizkusilo elemente nujnosti ukrepa in v točki 69 sorazmernosti ukrepa, Agrana Zucker (že navedena v opombi 30, točka 42) ter British American Tobacco (Investments) in Imperial Tobacco (že navedena v opombi 30, točka 126 in naslednje). Glej tudi Koch, O., *Der Grundsatz der Verhältnismäßigkeit in der Rechtsprechung des Gerichtshofs der Europäischen Gemeinschaften*, Berlin 2003, str. 212, ki navaja, da skoraj vse sodbe, v katerih je Sodišče svoj nadzor očitno omejilo na „neprimernost“, presojajo morebitne alternativne ukrepe in včasih obširno razlagajo, zakaj ti ukrepi nimajo prednosti. Pojem „očitne neprimernosti“ je mogoče razumeti zgolj kot sopomenko za omejen obseg preverjanja v okviru večstopenjskega preverjanja sorazmernosti. V tem smislu tudi Kischel, U., „Die Kontrolle der Verhältnismäßigkeit durch den Europäischen Gerichtshof“, *Europarecht 2000*, str. 380, 398 in naslednje, ki navaja, da Sodišče lastni formulaciji, po kateri je preverjanje sorazmernosti na zadevnih področjih omejeno na preverjanje očitne neprimernosti, ne daje tistega smisla, ki ga ima na prvi pogled. Iz zadevnih odločb je tudi jasno razvidno, da diskrecijska pravica zakonodajalca Skupnosti ne omejuje sorazmernosti na očitno neprimernost, ampak celotni nadzor nad sorazmernostjo omejuje na očitne napake. Glej tudi Zatschler, C., Finding facts, *European Advocate*, Spring 2010, str. 11, 12 in naslednja, ki opozarja, da diskrecijska pravica vpliva zgolj na obseg preverjanja, in ne na strukturo preverjanja sorazmernosti.

33 – Glej točke od 58 do 64 navedene sodne prakse.

82. Vendar bi bilo treba ne nazadnje zaradi pravne varnosti pozdraviti to, če bi Sodišče izrecno pojasnilo, da tudi ob široki diskrecijski pravici organov Skupnosti ne preverja samo, ali je ukrep očitno neprimeren, temveč tudi, ali je nujen in sorazmeren v ožjem smislu, čeprav v precej manjšem obsegu.

3. Neobstoj očitno nedopustnih ciljev

83. Kot je bilo pojasnjeno zgoraj, [34] je treba široko diskrecijsko pravico organov Skupnosti na področjih skupne kmetijske in skupne trgovinske politike upoštevati zlasti pri izbiri zastavljenih ciljev. Zato Sodišče samo zelo omejeno nadzira izbiro in rangiranje zastavljenih ciljev na teh področjih. To velja tudi za vprašanje, kako se uravnotežijo nasprotujoči si cilji.

34 – Glej točko 80 teh sklepnih predlogov.

84. S pravnega vidika torej Svetu in Komisiji ni treba očitati, da sta pri oblikovanju skupnega sistema za ureditev uvoza konzerviranih šampinjonov iz tretjih držav uresničevala tudi cilje trgovinske politike, in ne samo ciljev kmetijske politike. Poleg tega Skupnosti ni treba očitati, da je za uresničitev prej navedenih ciljev trgovinske politike [35] s sklenitvijo kmetijskega sporazuma omejila svoje instrumente kmetijske politike z mednarodnim pravom. [36]

4. Neobstoj očitne neprimernosti

85. Posebna dajatev 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance za blago, ki spada v oznako KN 2003 10 30, ni očitno neprimerna za

35 – Glej točko 75 teh sklepnih predlogov.

36 – Od tega je treba razlikovati vprašanje, ali je to utemeljeno tudi z vidika dodatnih obremenitev zadevnih gospodarskih subjektov, ki so povezane s tem. To vprašanje je treba preizkusiti zlasti v okviru sorazmernosti ukrepa v ožjem smislu; v zvezi s tem glej točko 122 teh sklepnih predlogov.

uresničitev zastavljenih ciljev kmetijske in trgovinske politike.

5. Neobstoj očitne nenujnosti

86. Prvič, naložitev posebne dajatve ni očitno neprimerna za *cilj kmetijske politike* narediti uvoz konzerviranih gob iz tretjih držav zunaj kvote, odprte s spremenjeno Uredbo št. 1864/2004, ekonomsko manj zanimiv in s tem omejiti motnje na trgu, ki so posledica prevelikega uvoza konzerviranih gob iz tretjih držav.

88. V nadaljevanju je treba preizkusiti, ali je posebna dajatev 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance za blago, ki spada v oznako KN 2003 10 30, očitno nenujna. Pri nujnosti je treba preizkusiti, ali so poleg ukrepa, ki ga je treba preizkusiti, na voljo tudi drugi primerni ukrepi za uresničitev zastavljenih ciljev, ki pomenijo milejši ukrep za zadevno osebo, vendar bi z njimi prav tako učinkovito dosegli zastavljeni cilj. Zaradi široke diskrecijske pravice organov Skupnosti pa je treba preizkus, ali je na voljo milejši ukrep, omejiti na preizkus očitnosti. [37]

87. Drugič, oblikovanje tega ukrepa za zaščito proizvajalcev Skupnosti je kot posebna dajatev s fiksno stopnjo v skladu s pristopom tarifikacije na ravni mednarodnega trgovinskega prava, s katerim naj bi se dostop do kmetijskih trgov oblikoval bolj pregledno in predvidljivo. Zato ga ni mogoče obravnavati kot očitno neprimernega za dosego *ciljev trgovinske politike*, ki se uresničujejo s tarifikacijo.

89. Ukrep, ki ga je treba preizkusiti, je naložitev posebne dajatve 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance. Ta znesek je bil določen v listah obvez Skupnosti pri STO. Zato se najprej postavlja vprašanje, ali bi bilo mogoče zastavljene cilje kmetijske in trgovinske politike uresničiti enako učinkovito, če bi bil *dogovorjen* nižji znesek (a). Nato je treba preizkusiti, ali ne bi bilo za uresničitev ciljev kmetijske in trgovinske politike Skupnosti morda milejši

37 – Glej točki 66 in 80 teh sklepnih predlogov.

ukrep, če bi Skupnost *enostransko* v SCT določila posebno dajatev, ki bi bila nižja od najvišje dajatve, določene v listah obvez Skupnosti pri STO (b). Preizkusiti je treba še, ali bi prilagoditev višine posebne dajatve različnim kakovostnim razredom pomenila milejši ukrep (c). Nazadnje je treba obravnavati argument tožeče stranke v postopku v glavni stvari, v skladu s katerim naj bi bilo večje subvencioniranje proizvajalcev Skupnosti milejši ukrep (d).

a) Določitev stopnje dajatve, nižje od 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance, v listah obvez Skupnosti pri STO

90. Najprej se postavlja vprašanje, ali bi Skupnost svoje cilje kmetijske in trgovinske politike lahko uresničila enako učinkovito, če bi v svojih listah obvez pri STO določila stopnjo dajatve, nižjo od 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance.

91. Menim, da je treba na to vprašanje odgovoriti nikalno.

92. Prvič, naložitev posebne dajatve v višini, zaradi katere uvoz konzerviranih šampinjonov iz tretjih držav zunaj predvidene kvote postane ekonomsko nezanimiv, je treba obravnavati kot nujno za uresničitev *cilja kmetijske politike* omejiti motnje na trgu Skupnosti zaradi prevelikega uvoza iz tretjih držav. [38]

93. Drugič, treba je upoštevati, da določitev višine posebne dajatve, pri kateri uvoz iz tretjih držav postane ekonomsko nezanimiv, predpostavlja kompleksen preizkus. Zato je treba organom Skupnosti v zvezi s tem priznati široko diskrecijsko pravico. [39] To mora

38 – Glej točko 59 teh sklepnih predlogov.
39 – Glej točko 62 teh sklepnih predlogov.

veljati še zlasti, če ne gre za določitev posebne dajatve, temveč za dogovor o najvišji stopnji dajatve v listah obvez Skupnosti pri STO. Skupnost namreč take najvišje stopnje dajatve ne sme preseči, je trajna [40] in skladno z načelom o priznavanju največjih ugodnosti iz člena 1 GATT 1947 velja za uvoz iz vseh članic STO. Zato morajo pristojni organi Skupnosti pri pogajanjih o taki najvišji stopnji dajatve *ex ante* upoštevati, koliko je posebna dajatev, ki sme biti visoka največ kot dogovorjena najvišja dajatev, tudi pri nihanju cen primerna za zajezitev uvoza konzerviranih šampinjonov v Skupnost zunaj predvidene kvote.

94. Tretjič, Sodišče tudi variabilni prelevman obravnava, kot da ni več nujen, šele, ko je tako visok, da zaradi njega uvoz konzerviranih šampinjonov v Skupnost postane ne samo ekonomsko nezanimiv, ampak ima poleg tega še *de facto* učinek prepovedi uvoza, ki jo spremlja gospodarska kazen. [41]

95. Tudi če naj bi to zamisel prenesli na višino določene najvišje stopnje dajatve, meril, ki jih je Sodišče uporabilo za variabilne kmetijske prelevmane, ni mogoče samodejno prenesti na najvišjo stopnjo dajatve, pogodbeno dogovorjeno v okviru STO. Zlasti dogovorjene najvišje stopnje dajatve zaradi njene splošne in trajne veljavnosti ni mogoče kot nenujne obravnavati že zato, ker se z njo niso dovolj upoštevale razlike, ki so v določenem trenutku obstajale med cenami za izdelke Skupnosti in cenami za uvožene izdelke iz določene države članice STO. Nasprotno, dogovor o taki najvišji dajatvi je glede na cilje kmetijske politike kot očitno nenujen mogoče obravnavati samo, če bi bila ta najvišja dajatev tudi ob upoštevanju mogočega uvoza iz vseh držav članic STO in mogočega nihanja cen precej

40 – V tem primeru zlasti sklicevanje na zaščitno klavzulo v skladu s členom 5 kmetijskega sporazuma ni mogoče, ker blago z oznako KN 2003 10 30 ni označeno s simbolom „SSG“.

41 – Glej točko 63 teh sklepnih predlogov.

višja od dajatve, ki bi bila nujna za zajezitev uvoza iz tretjih držav zunaj predvidene kvote za zaščito industrije Skupnosti.

96. Ob upoštevanju navedenega v obravnavanem primeru ne najdem razlogov za to, da dogovor o najvišji dajatvi 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance v listah obvez Skupnosti pri STO očitno ni bil nujen. Komisija in Svet opozarjata, da bi se moralo nihanje cen konzerviranih šampinjonov, ki je bilo precejšnje, upoštevati v Skupnosti in zunaj nje. Navajata še, da je bil dogovor o najvišji dajatvi 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance nujen zato, da se proizvodnja Skupnosti ne bi zadušila pod pritiskom uvoza iz tretjih držav. V spisu ne najdem indica za to, da je bila ta ocena med pogajanji urugvajskega kroga očitno nepravilna.

97. Nasprotno, ta ocena organov Skupnosti se je *ex post* potrdila. To je razvidno iz podatkov o trgu, ki jih je predložila Komisija. Tako je mogoče iz sheme o cenovnih gibanjih, ki jo je Komisija kot prilogo 3 priložila k pisnim stališčem, razbrati, da je bila razlika med povprečnimi cenami konzerviranih šampinjonov, uvoženih iz Ljudske republike Kitajske, in povprečnimi prodajnimi cenami za konzervirane šampinjone iz Skupnosti v letih 2004 in 2005 tako velika, da je bil uvoz konzerviranih šampinjonov iz Ljudske republike Kitajske v Skupnost tudi ob naložitvi posebne dajatve 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance ekonomsko zanimiv.

98. To potrjujejo podatki iz priloge 4 k pisnim stališčem Komisije, po katerih se konzervirani šampinjoni iz Ljudske republike Kitajske v Skupnost niso uvažali samo v kvoti, predvideni s spremenjeno Uredbo št. 1864/2004, temveč v velikem obsegu tudi zunaj te kvote. Po teh podatkih posebna dajatev 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance vsaj v nekaterih primerih ni bila dovolj visoka, da bi uvoz konzerviranih gob iz Ljudske republike Kitajske v Skupnost zunaj predvidene kvote postal ekonomsko nezanimiv. Glede na

navedeno sploh ni mogoče domnevati, da je višina posebne dajatve že dosegla prag, po katerem bi lahko imela učinek prepovedi uvoza, ki jo spremlja gospodarska kazen.

b) Uporaba posebne dajatve, nižje od najvišje stopnje dajatve, določene v listah obvez Skupnosti pri STO

100. Svet in Komisija sta na obravnavi potrdila, da je bila posebna dajatev v SCT v višini 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance določena zato, ker je to stopnja dajatve, ki je bila dogovorjena v listah obvez Skupnosti pri STO. Druga merila naj ne bi bila upoštevana.

99. Čeprav je treba pri presoji zakonitosti ukrepa upoštevati čas, ko je bil ukrep sprejet, pa razvoj trga konzerviranih šampinjonov potrjuje, da organi Skupnosti pri dogovoru o najvišji stopnji dajatve Skupnosti v višini 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance pri STO niso prekoračili svoje široke diskrecijske pravice. Dogovora o stopnji dajatve 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance v listah obvez Skupnosti pri STO zato ni mogoče obravnavati kot očitno nenujnega glede na zastavljene cilje kmetijske politike zaščititi proizvajalce Skupnosti pred prevelikim uvozom konzerviranih šampinjonov iz tretjih držav.

101. Zato se postavlja vprašanje, ali je treba določitev fiksne posebne dajatve 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance obravnavati kot očitno nenujno zato, ker organi Skupnosti posebne dajatve niso omejili na višino, ki je glede na vsakič obstoječe razlike v cenah med konzerviranimi šampinjoni iz Ljudske republike Kitajske in konzerviranimi šampinjoni iz Skupnosti nujna za uresničitev *cilja kmetijske politike* omejiti motnje na trgu Skupnosti zaradi prevelikega uvoza iz tretjih držav.

102. Sicer nujnosti posebne dajatve 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance ni mogoče utemeljiti s tem, da je Skupnost z uporabo posebne dajatve v tej višini samo izpolnila svoje obveznosti pri STO. Stopnje dajatev, ki so bile dogovorjene v listah obvez Skupnosti pri STO, so namreč samo najvišje stopnje dajatev. Skupnost skladno s členom II(1)(a) GATT 1947 sicer ne sme uporabiti višje stopnje dajatve od določene, lahko pa uporabi nižjo. [42]

103. Nujnosti take carine tudi ni mogoče utemeljiti s tem, da ji članice STO v urugvajskem krogu niso nasprotovale. To namreč samo po sebi ne more vplivati na skladnost višine posebne dajatve z načelom sorazmernosti po pravu Skupnosti. [43]

104. Poleg tega se ni mogoče uspešno sklicevati na argument, da je posebna dajatev v tej višini nujna, ker Komisija skladno s členom 9(2) Uredbe št. 2658/87 ne sme samostojno spreminjati carinskih tarif. Načelo sorazmernosti mora namreč upoštevati tudi zakonodajalec Skupnosti, ki mora po potrebi predvideti ustrezna pooblastila organov Skupnosti.

105. S pristopom, pri katerem bi bilo pomembno samo, do katere višine bi bila nujna posebna dajatev glede na cilje kmetijske politike in torej glede na razlike v cenah med konzerviranimi šampinjoni iz Ljudske republike Kitajske in konzerviranimi šampinjoni iz Skupnosti, pa se ne bi zadostno upoštevalo, da se s posebno dajatvijo uresničujejo tudi *cilji trgovinske politike*. Posebna dajatev je lahko zato kot nenujna obravnavana samo, če bi bilo z alternativnim ukrepom mogoče enako učinkovito uresničiti tudi vse cilje trgovinske politike. [44] Skupnost pa z enostransko določitvijo stopnje dajatve, nižje od najvišje stopnje, dogovorjene v listah obvez Skupnosti pri STO, ne bi mogla enako učinkovito uresničevati ciljev trgovinske politike.

42 – Glej Geboye Deste, M. (že navedena v opombi 28, str. 21), ki opozarja na to, da je enostransko zniževanje dogovorjenih stopenj dajatev dovoljeno po mednarodnem trgovinskem pravu.

43 – Sodba Hüpeden (že navedena v opombi 3, točka 36).

44 – Glej točko 59 teh sklepnih predlogov in tam navedeno sodno prakso.

106. Najprej, alternativna metoda, po kateri bi se višina posebne dajatve variabilno prilagajala razlikam v ceni med konzerviranimi šampinjoni iz Skupnosti in tistimi iz Ljudske republike Kitajske, ne bi pomenila nič drugega kot variabilno uvozno dajatev, ki ne bi bila skladna s členom 4(2) kmetijskega sporazuma. Spodkopala bi cilj trgovinske politike, da je treba s prepovedjo variabilnih uvoznih dajatev bolj pregledno in predvidljivo oblikovati pogoje za dostop na trg. [45]

107. Vsekakor bi si bilo mogoče zamisliti alternativno metodo, po kateri je višina posebne dajatve sicer načeloma fiksna, vendar bi se občasno spremenila ob upoštevanju razlike v cenah med konzerviranimi šampinjoni iz Skupnosti in tistimi iz tretjih držav. Ali bi bil tak pristop skladen s členom 4(2) kmetijskega sporazuma, [46] pa lahko nazadnje ostane odprto. S takim pristopom se namreč cilji trgovinske politike Skupnosti ne bi mogli uresničevati primerljivo učinkovito.

108. Tak pristop bi bil lahko precej drag, ker bi bil pogoj zanj, da organi Skupnosti primerjajo cene v Skupnosti s cenami uvoženih izdelkov iz vseh članic STO, iz katerih bi bilo morda mogoče uvoziti konzervirane gobe v Skupnost. Skladno z načelom o priznavanju največjih ugodnosti iz člena 1 GATT 1947 poleg tega ne bi bilo dopustno posameznim članicam STO določiti različno visoke posebne dajatve. [47] Zato že od začetka ni mogoče uporabiti pristopa, po katerem se pri višini posebne dajatve namensko upoštevajo razlike v cenah v nekaterih članicah STO.

45 – Glej točke od 232 do 234 poročila pritožbenega organa STO (Appellate Body) z dne 23. septembra 2002 v zadevi Chile – Price Band System, WT/DS207/AB/R.

46 – V točki 232 navedenega poročila je poudarjeno, da sama okoliščina, da se carina prilagodi glede na obdobje, ne povzroči nujno, da jo je treba opredeliti kot variabilno uvozno dajatev v smislu opombe 1 k členu 4(2) kmetijskega sporazuma. Nasprotno, v točki 233 tega poročila se upošteva to, da se stopnja dajatve samodejno spreminja v skladu s shemo ali formulo.

47 – Glej Geboye Deste, M. (že navedena v opombi 28, str. 23), ki opozarja, da prednosti, ki so bile zagotovljene eni državi članici, postanejo z načelom največjih ugodnosti splošne.

109. Drugič, Skupnost bi z enostransko določitvijo stopnje dajatve, nižje od najvišje stopnje, dogovorjene v listah obvez Skupnosti pri STO, gospodarskim subjektom iz drugih članic STO odobrila dostop do kmetijskega trga Skupnosti, ne da bi zagotovila, da imajo gospodarski subjekti iz Skupnosti v zameno dostop do trgov drugih članic STO. Kot pravilno opozarjata Svet in Komisija, bi lahko bilo za Skupnost težko v zameno za enostransko določitev stopnje dajatve, nižje od dogovorjene najvišje dajatve, ki se ne bi zgodila v krogu pogajanj, pozneje s pogajanji doseči ustrezno izravnavo. Enostransko znižanje bi torej ogrozilo uresničitev cilja trgovinske politike, da se z načelom *do ut des* na podlagi pogajanj doseže prednosti za gospodarske subjekte iz Skupnosti pri dostopu do trgov drugih članic STO.

110. Tej bojazni bi sicer lahko ugovarjali s tem, da se v obravnavanem primeru ne zahteva, da se gospodarskim subjektom iz drugih članic STO z znižanjem posebne dajatve prizna dostop do kmetijskega trga Skupnosti. Nasprotno, skladno z načelom sorazmernosti se zahteva samo, da se ne naloži posebna dajatev, ki je precej višja od tiste, ki je nujna za to, da bi uvoz postal ekonomsko nezanimiv.

111. Ta teoretično-abstraktni ugovor pa v praksi nikakor ni prepričljiv. Kot je bilo pojasnjeno zgoraj, je za trg konzerviranih šampinjonov značilno veliko nihanje cen.[48] Zato ima posebna dajatev 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance različne učinke, odvisno od tega, kako velike so razlike v cenah. Tako lahko carina v nekaterih okoliščinah doseže potrebno višino, da uvoz v Skupnost postane nezanimiv, ali jo celo preseže; lahko pa tudi ostane pod tem pragom in torej zaradi nje postane dostop na trg Skupnosti ekonomsko zanimiv. Zaradi velikega nihanja cen zato ni mogoče izključiti, da z enostransko določitvijo posebne dajatve, ki je za določeno obdobje nižja od dogovorjene najvišje stopnje dajatve 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance, dostop na trg za gospodarske subjekte iz drugih članic STO postane zanimiv, ne da bi se zagotovilo, da gospodarski subjekti iz Skupnosti v zameno za to dobijo ustrezen dostop do trga drugih članic STO.

48 – Glej točko 97 in naslednjo teh sklepnih predlogov.

112. Glede na navedeno je torej treba ugotoviti, da enostranska uporaba posebne dajatve, nižje od najvišje stopnje dajatve, dogovorjene v listah obvez Skupnosti pri STO, ne more biti milejši ukrep. Z njo se cilji trgovinske politike Skupnosti ne bi mogli uresničevati primerljivo učinkovito.

c) Prilagoditev višine posebne dajatve glede na kakovostne razrede

113. Predložitveno sodišče nazadnje opozarja, da je posebna dajatev enaka za različne kakovostne razrede šampinjonov. Zato se postavlja vprašanje, ali je treba posebno dajatev 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance obravnavati kot očitno nenujno zato, ker je enaka za vse posamezne kakovostne razrede konzerviranih šampinjonov.

114. Menim, da je treba tudi na to vprašanje odgovoriti nikalno.

115. Najprej je treba opozoriti, da posebna dajatev ni nesorazmerna že zato, ker predvideva fiksno stopnjo za različne kakovostne razrede istega izdelka. Vprašanje, ali je fiksna stopnja dajatve nujna, je odvisno od številnih okoliščin, med drugim od tega, ali je ta stopnja primerna za učinkovito uresničitev ciljev. [49]

116. V obravnavanem primeru je videti, da uporaba fiksne stopnje ni očitno nenujna.

117. Prvič, Svet opozarja, da med posameznimi kakovostnimi razredi konzerviranih gob obstajajo substitucijski učinki. Če bi Skupnost glede na kakovostni razred konzerviranih šampinjonov vsakič naložila drugačno carino, bi uvoznike spodbudila k temu, da bi pri uvozu navedli nižji kakovostni razred od dejanskega, da bi lahko plačali nižjo stopnjo dajatve. Zato bi bilo treba okrepiti nadzor, kar bi bolj obremenilo carinske organe.

49 – Glej sodbo z dne 11. februarja 1988 v zadevi The National Dried Fruit Trade Association (77/86, Recueil, str. 757, točka 29).

118. Drugič, če bi Skupnost enostransko razlikovala med različnimi kakovostnimi razredi konzerviranih šampinjonov, to ne bi bilo enako primerno za uresničitev ciljev njene trgovinske politike. Kot je bilo pojasnjeno že zgoraj, [50] zaradi velikega nihanja cen konzerviranih gob ni mogoče izključiti, da nižja carina za konzervirane šampinjone nizkega kakovostnega razreda posebne dajatve ne zniža samo toliko, da uvoz konzerviranih šampinjonov postane ekonomsko nezanimiv, temveč bolj. V tem primeru bi uvoz konzerviranih šampinjonov v Skupnost zaradi nižje carine postal ekonomsko zanimiv in bi se tako izboljšal dostop do trga Skupnosti. Za Skupnost pa bi lahko bilo zelo težko za tako izboljšanje dostopa na trg, odobreno enostransko, in ne v pogajalskem krogu, od drugih članic STO na podlagi pogajanj doseči ustrezno izravnavo.

119. Stopnjevanja posebne dajatve po kakovostnih razredih torej ni mogoče obravnavati kot očitno milejši ukrep za uresničitev ciljev trgovinske politike Skupnosti.

50 – Točke od 109 do 112 teh sklepnih predlogov.

d) Večje subvencioniranje proizvajalcev Skupnosti

120. Nazadnje je treba zavrniti tudi trditev tožeče stranke v postopku v glavni stvari, in sicer da bi se večje subvencioniranje proizvajalcev Skupnosti lahko obravnavalo kot milejši ukrep. Ne glede na vprašanje skladnosti takega ukrepa s kmetijskim sporazumom je treba opozoriti, da alternativnega ukrepa, ki lahko vodi k velikim finančnim obremenitvam Skupnosti, ni mogoče samodejno obravnavati kot milejši ukrep.

e) Predlog

121. Glede na navedeno je torej treba ugotoviti, da iz obravnavanega primera poleg uporabe posebne dajatve 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance ni razviden očitno milejši ukrep za uresničevanje ciljev kmetijske in trgovinske politike.

6. Neobstoj očitne neprimernosti

122. Nazadnje naložitve posebne dajatve 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance tudi ni mogoče obravnavati kot očitno neprimerne. Uporaba te dajatve sicer lahko povzroči velike obremenitve za uvoznika. Kljub temu v primeru, kakršen je obravnavani, ni mogoče šteti za očitno neprimerno, da se ciljem trgovinske politike Skupnosti priznava prednost. Po eni strani je namreč treba upoštevati pomembne prednosti za trgovinsko politiko, ki so bile dosežene s tarifikacijo trgovinskih ovir. Po drugi strani se ne sme prezreti, da razsoden uvoznik izdelke tako in tako uvaža v Skupnost samo, če se mu to ekonomsko izplača. Zato bo posebna dajatev prizadela predvsem uvoznike, ki so naklepno navedli napačne podatke o uvoženem blagu ali ki so se zmotili. Ne glede na to, ali gre za naklepno ravnanje ali zmoto, se mi ne zdi očitno neprimerno v takem primeru priznati prednost ciljem trgovinske politike Skupnosti.

C – *Povzetek predloga*

123. Na podlagi preizkusa ne najdem indicev, da naložitev posebne dajatve 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance za konzervirane šampinjone, ki so bili uvoženi v Skupnost zunaj kvote, odprte s spremenjeno Uredbo št. 1864/2004, krši načelo sorazmernosti.

124. Poleg tega je treba opozoriti, da dajatev *ad valorem* ni 18,4-odstotna, kot domneva predložitveno sodišče, temveč 14,9-odstotna. [51]

51 – V zvezi s tem glej navedena pravila v točkah od 19 do 22 in 70 teh sklepnih predlogov.

VII – Predlog

125. Ob upoštevanju zgornjih navedb Sodišču predlagam, naj na vprašanje predložitvenega sodišča odgovori:

Preizkus posebne dajatve 222 EUR na 100 kg neto odcejene substance, ki velja skladno z Uredbo Komisije (ES) št. 1719/2005 z dne 27. oktobra 2005 o spremembi Priloge I k Uredbi Sveta (EGS) št. 2658/87 in se naloži na uvoz konzerviranih gob rodu *Agaricus* (oznaka KN 2003 10 30) zunaj kvote, odprte z Uredbo Komisije (ES) st. 1864/2004 z dne 26. oktobra 2004 o odprtju in zagotavljanju upravljanja tarifnih kvot za konzervirane gobe, uvožene iz tretjih držav, kakor je bila spremenjena z Uredbo Komisije (ES) št. 1995/2005 z dne 7. decembra 2005 o spremembi Uredbe št. 1864/2004, glede na načelo sorazmernosti ni pokazal ničesar, kar bi lahko zmanjšalo njeno veljavnost.